

AAV-001-0012148

Seat No. _____

B. A. (CBCS) (Sem. II) Examination

April / May – 2016

Sanskrit : Paper-IV(A)

(Elective-2) (Hitopadesh - Mitralabh)

(हितोपदेश – मित्रलाभः) (New Course)

Faculty Code : 001

Subject Code : 0012148

Time : 2 $\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના/Instruction :

દરેક પ્રશ્નના જવાબો મુખ્ય ઉત્તરવહીમાં જ આપવાના રહેશે.

Write answer of **all** question in main answer sheet.

- ૧ નીચેનામાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ઉત્તર આપો : ૨૦
- 1 Select the right option of the following : 20
- (૧) હિતોપદેશના રચયિતા કોણ છે ?
- (1) Who is an author of Hitopadesha ?
- (A) સોમદેવ (B) વિષ્ણુશર્મા
- (C) નારાયણ ભટ્ટ (D) સુદર્શન
- (૨) પંડિત નારાયણ ભટ્ટે હિતોપદેશ રચવાની પ્રેરણા ક્યાંથી લીધી છે ?
- (2) Before writing Hitopadesha, from which work Narayana Bhatt was impelled ?
- (A) કાદંબરી (B) મહાભારત
- (C) જાતકકથા (D) પંચતંત્ર
- (૩) પંડિત નારાયણ ભટ્ટે ક્યાં રાજાના આશ્રિત હતા ?
- (3) Give the name of the king on whom Narayana Bhatta was dependent ?
- (A) ધવલચંદ્ર (B) સુદર્શન
- (C) અમરશક્તિ (D) સોમદેવ

- (૪) હિતોપદેશના કેટલા વિભાગો છે ?
- (4) How many portions of Hitopadesha ?
- (A) બે (B) ત્રણ
- (C) ચાર (D) પાંચ
- (૫) હિતોપદેશમાં પંચતંત્રમાં પ્રાપ્ત થતી ન હોય તેવી કેટલી કથાઓ તદ્દન નવી છે ?
- (5) In Hitopadesha how many completely new stories which are not available in Panchatantra ?
- (A) 10 (B) 12
- (C) 15 (D) 17
- (૬) વિષ્ણુશર્મા ‘મિત્રલાભ’માં કેટલા ઘનિષ્ટ મિત્રોની વાર્તા કરે છે ?
- (6) Vishnusharma in his Mitralabh elaborates stories about how many close friends ?
- (A) બે (B) ત્રણ
- (C) ચાર (D) પાંચ
- (૭) ચિત્રગ્રીવનો મિત્ર કોણ હતો ?
- (7) Who was the friend of Chitragriva ?
- (A) બિલાડો (B) કાગડો
- (C) હાથી (D) ઉંદર
- (૮) ચિત્રાંગ _____ છે.
- (8) Chitranga is _____.
- (A) ગીધ (B) શિયાળ
- (C) હરણ (D) હાથી
- (૯) હિતોપદેશ કયાં પ્રકારનો ગ્રંથ છે ?
- (9) Which type of literary form Mitralabha is ?
- (A) રાજ્યશાસ્ત્ર (B) નીતિશાસ્ત્ર
- (C) ધર્મશાસ્ત્ર (D) યોગશાસ્ત્ર

(૧૦) હિતોપદેશનો સમય કયો માની શકાય ?

(10) What is the date of Hitopadesha ?

- (A) દસમીથી તેરમી સદી
- (B) સાતમીથી દસમી સદી
- (C) ત્રીજીથી પાંચમી સદી
- (D) તેરમીથી પંદરમી સદી

(૧૧) હિતોપદેશની શૈલી કઈ છે ?

(11) Which is the style of Hitopadesha ?

- (A) પાંચાલી
- (B) ગૌડી
- (C) લાટી
- (D) વૈદર્ભી

(૧૨) દેહધારીને કોના તરફથી હંમેશાં ભય રહે છે ?

(12) From which thing the mortal men fill fear ?

- (A) સગાં સંબંધી
- (B) નિર્ધનતા
- (C) મૃત્યુ
- (D) કુદરતી આફત

(૧૩) ઉદાર ચરિતવાળા માટે કુટુંબ કોના જેવું હોય છે ?

(13) For the noble minded persons like what type of family is ?

- (A) સમગ્ર પૃથ્વી
- (B) સ્વજનો
- (C) સજ્જન પુરુષો
- (D) સ્વચ્છ આકાશ

(14) विधिरहो बलवानिति मे _____ ।

(A) बुद्धिः

(B) गतिः

(C) मतिः

(D) श्रद्धाः

(૧૫) _____ થી અલંકૃત હોય તોપણ દુર્જનનો ત્યાગ કરવો જોઈએ.

(15) Even though the wicked person is ornamented by _____ we should leave him.

(A) પરક્રમ

(B) વિદ્યા

(C) રૂપ

(D) લક્ષ્મી

(૧૬) કેવો પુત્ર દુશ્મન સમાન છે ?

(16) Which kind of a son who is as good as an enemy ?

(A) ધન વગરનો

(B) પત્ની વગરનો

(C) મિત્ર વગરનો

(D) વિદ્યા વગરનો

(17) ધન જતું રહે ત્યારે _____ ને પારખી શકાય છે.

(17) When the wealth is lost at that time we can recognise the _____.

(A) પત્ની

(B) પુત્ર

(C) મિત્ર

(D) સ્વજન

(૧૮) વાઘ અને મુસાફરની વાર્તા કોણ કહે છે ?

(18) Who tells the story of a tiger and a traveller ?

(A) મંથર

(B) લઘુપતનક

(C) ચિત્રગ્રીવ

(D) હિરણ્યક

(૧૯) ‘મિત્રલાભ’માં કયાં ચાર મિત્રોની મુખ્ય કથા છે ?

(19) In Mitralabh the main story regarding which four friends ?

- (A) કબુતર, શિયાળ, ગીધ અને હાથી
- (B) કાગડો, કાચબો, હરણ અને ઉંદર
- (C) શિયાળ, હરણ, ઉંદર અને ગીધ
- (D) ગીધ, બિલાડો, હાથી અને વાઘ

(૨૦) હિતોપદેશના પ્રથમ વિભાગ ‘મિત્રલાભ’માં કુલ કેટલાં પદો છે ?

(20) How many verses are in Mitralabh the first portion of Hitopadesha ?

- (A) 113
- (B) 213
- (C) 101
- (D) 201

૨	પ્રાણીકથાના ઉદ્ભવ અને વિકાસ પર સમીક્ષાત્મક નોંધ લખો.	૧૦
2	Write a critical note on the origin and development of the fable-literature.	10

અથવા / OR

૨	ભારતીય કથાસાહિત્યનો પરિચય આપી, પ્રાણીકથાનું સ્વરૂપ વર્ણવો.	૧૦
2	Explain the nature of Indian story telling literature and discuss the form of animal literature.	10
૩	‘મિત્રલાભ’ની કથાઓ આદર્શ મિત્રનું ચિત્ર રજૂ કરે છે. – આ વિધાનનું સમર્થન કરો.	૧૦
3	Justify the statement 'Stories of Mitralabh' present Idea picture of Friendship.	10

અથવા / OR

૩	હિતોપદેશના ગ્રંથકારનો પરિચય આપો.	૧૦
3	Give a introduction of Hitopadesh Author.	10

४ (अ) नीचेना गद्यभंडोनुं भाषांतर करो : (कोईपक्ष बे) १०

4 (A) Translate following paragraph : (any two) 10

(१) अहमेकदा दक्षिणारण्ये चरन्नपश्यम् । एको वृद्धो व्याघ्रः स्नातः कुशहस्तः सरस्तीरे ब्रूते-भोः पान्थाः इदं सुवर्णकङ्कणं गृह्यताम् । ततो लोभाकृष्टेन केनचित्पान्थेनालोचितम् – भाग्येनैतत् संभवति । किञ्चस्मिन्नात्मसंदेहे प्रवृत्तिर्न विधेया । यतः –

अनिष्टादिष्टलाभेऽपि न गतिर्जायते शुभा ।

अत्रास्ते विषसंसर्गोऽमृतं तदपि मृत्यवे ॥

(२) गृध्रोऽवदत् – मार्जारो हि मांसरुचिः । पक्षिशावकाश्चात्र निवसन्ति । तेनाहमेवं ब्रवीमि । तच्छ्रुत्वा मार्जारो भूमिं स्पृष्ट्वा कर्णौ स्मृशति । ब्रूते च – मया धर्मशास्त्रं श्रुत्वा वीतरागेणेदं दुष्करं व्रतं चान्द्रायणमध्यवसितम् । परस्परं विवदमानानामपि धर्मशास्त्राणाम् ‘अहिंसा परमो धर्मः’ इत्यत्रैकमत्यम् । यतः –

सर्वहिंसानिवृत्ता ये नराः सर्वसहाश्च ये ।

सर्वस्याश्रयभूताश्च ते नराः स्वर्गगामिनः ॥

(३) अस्ति कान्यकुब्जविषये वीरसेनो नाम राजा । तेन वीरपुरनाम्नि नगरे तुङ्गबलो नाम राजपुत्रो भोगपतिः कृतः । स च महाधनस्तरुण एकदा स्वनगरे भ्राम्यन्ननतिप्रोढयौवनां लावण्यवतीं नाम वणिकपूत्रवधूमालो कयामास । ततः स्वहर्म्यं गत्वा स्मराकुलमतिस्तस्याः कृते दूतीं प्रेषितवान् ।

(ब) नीचेनाभांथी कोईपक्ष बे संदर्भ सहित समझावो : ६

(B) Explain with reference of the context (any two) 6

(१) ज्ञानं भारः क्रियां विना ।

(२) अहिंसा परमो धर्मः ।

(३) उदारचरितानां तु वसुधैव कुटुम्बकम् ।

(४) विधिरहो बलवानिति मे मतिः ।

૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પર ટૂંકનોંધ લખો : ૧૪

5 Write short notes on any **two** of the following : 14

(૧) સુપુત્રઃ અને કુપુત્રઃ.

(1) સુપુત્રઃ and કુપુત્રઃ.

(૨) વિદ્યાપ્રશંસા ।

(૩) વ્યાઘ્રપથિકયોઃ કથા ।

(૪) કર્પૂરતિલકસ્ય કથા ।
